

“Бриселска” БиХ – сизифовски посао ЕУ

Пише: Слободан Дурмановић
петак, 01 април 2011 08:58

хрватски кантони буду евентуално закинути оптуже владу СДП-а и СДА за поновну „мајоризацију Хрвата“. Влада ФБиХ могла би наићи на кочнице и у Дому народа Парламента ФБиХ, јер тек када буде попуњен Дом народа делегатима из три кантона у којима два ХДЗ-а имају већину – биће јасно шта све ХДЗ-ови могу блокирати од владиних предлога упућених парламенту.

Политичка криза, чије обресе је још увек тешко спознати, неће се, међутим, зауставити само у Федерацији БиХ. Елем, тек пошто буде конституисан Дом народа парламента ФБиХ, моћи ће да буде конституисан и Дом народа Парламентарне скупштине БиХ, односно клубови Бошњака и Хрвата чији се делегати бирају у ФБиХ. Уколико два ХДЗ-а „освоје“ већину од седам делегатских хрватских места у Парламентарној скупштини БиХ, а позиције водећих српских, бошњачких и хрватских странака остану једнако удаљене као до сада – велико је питање како ће се уопште конституисати извршна власт на нивоу БиХ. Јер, СНСД Милорада Додика и СДС захтевају да Србима припадне место министра спољних послова БиХ и још три министарства, а да ХДЗ-ови дају председавајућег Савета министара БиХ и попуне квоту осталих министарстава која припадају Хрватима. СДП и СДА би можда и пристали да Србима дају оно што траже, али не и да испуне све захтеве два ХДЗ-а. Међутим, СНСД и СДС су сада учврстили политичко савезништво са два ХДЗ-а уочи преговора о подели извршне власти на нивоу БиХ, тиме повећавајући улог у предстојећој игри наспрам водећих бошњачких партија ².

Са тим улогом, водећи српски и хрватски политичари ће покушати да приволе мање бошњачке партије (Савез за бољу будућност БиХ и Силајичићеву Странку за БиХ) да са њима формирају Савет министара БиХ, али о томе би могло да се разговара једино ако два ХДЗ-а обезбеде већину својих делегата у хрватском клубу у Дому народа Парламентарне скупштине БиХ. И обрнуто: ако у тај клуб некако изаберу већину „својих“ Хрвата, СДП и СДА ће увећати свој улог у подели места у Савету министара БиХ. Тако би, у ствари, могли заобићи два ХДЗ-а, а СНСД и СДС би се нашли у ситуацији да иду у математички савез са СДП-ом и СДА и њихових малим хрватским савезницима, „правашима“ и Народном странком „Радам за бољитак“.

Ова варијанта расплета има подршку америчких дипломата, како је то гласно приметио и вођа ХДЗ-а БиХ Драган Човић ³. а ни ЕУ се, како сада ствари стоје, не би упињала да таква расплет поквари. Али, било која од две могуће варијанте неће олакшати посао бриселским чиновницима. Савет министара БиХ без подршке два ХДЗ-а биће мета оштрих критика водећих хрватских странака приликом сваког покушаја да у Парламенту БиХ буде изгласан било који „европски“ закон, с образложењем да нема легитимитет Хрвата све док га не прихвате ХДЗ-ови који представљају њихову већинску вољу у БиХ. Још више компликација настаће приликом преговора о спровођењу одлуке „Сејдић, Финци“ – што је један од три услова за кандидатски статус БиХ за чланство у ЕУ – односно разговора о изменама Устава БиХ, на чијим ће радикалним решењима „истиснути“ ХДЗ-ови можда инсистирати истрајније него пре, опет са истим оним образложењем. И, наравно, ништа мање компликована ситуација неће настати ни ако, неким чудом, СДП и СДА остану изван власти на нивоу БиХ, сем што би, вероватно, њихови захтеви за уставне измене били још радикалнији од ХДЗ-овских.

„Бриселска“ БиХ као утопија

Зато ће наредних седмица, а можда и месеци, из Брисела покушати да некако помире све актере политичке кризе, како би их приволили да у власти седе сви заједно, с тим да се договоре да изгласају законе о попису становништва и о систему државне помоћи и постигну компромис о обиму уставних промена. То је могуће учинити уколико би ЕУ била довољно јака и јединствена да јасно саопшти да у испуњавању три „стандарда“ поштује специфичност државне структуре БиХ, односно да је дејтонска структура БиХ сасвим довољна да поднесе усвајање поменутих стандарда без задирања у начела на којима почивају темељи садашње БиХ. То би, рецимо, значило: 1) да се зарад доношења закона о систему државне помоћи не мења Устав БиХ, већ да се формира крвна агенција за дистрибуцију помоћи; 2) да се попис становништва спроведе ове године, а да се не чека следећи попис да би се применивале тзв. националне квоте у подели власти према овогодишњем попису; 3) да се одлуком „Сејдић, Финци“ Устав БиХ промени само у оном делу због којег је и оспорен пред Европским судом за људска права – да се кандидовање за чланове Председништва БиХ омогући сваком грађанину БиХ без обзира на националност.

“Бриселска” БиХ – сизифовски посао ЕУ

Пише: Слободан Дурмановић
петак, 01 април 2011 08:58

Све ово су одговори које је РС већ понудила и на које нико из ЕУ није имао никакве озбиљне примедбе. Примедбе су, међутим, увек имали бошњачки политичари, захтевајући много више од понуђених решења из РС, док је из Брисела на несугласице на релацији Бањалука–Сарајево увек стизао један те исти одговор – „договорите се“. Како је, међутим, извесно да ће се сада Срби, Хрвати и Бошњаци још теже договорити о три „стандарда“ ЕУ – кад ни о подели власти не могу лако да се договоре – било би много корисније да из Брисела јасно прецизирају како они виде примену поменутих стандарда на примеру БиХ.

Но, како се то неће догодити, барем не ускоро, „стандарди“ ЕУ остаће у сенци борби Срба, Хрвата и Бошњака за свој статус у БиХ. Срби ће се грчевито борити да очувају дејтонску позицију Републике Српске, а Хрвати да што черише међусобно повежу своја три већинска кантона унутар „међужупанијског већа“, на шта им право не спори чак ни високи представник Валентин Инцко. Формирањем Владе ФБиХ, СДП и СДА су већ показали да им је намера да „тврде“ Хрвате изолују што је могуће више, не би ли Бошњаци проширили свој утицај на више од 25 одсто територије БиХ, на колико су сада „стигнута“, како је то недавно поручио бошњачки члан Председништва БиХ Бакир Изетбеговић. Ни решавање ових „статусних“ питања можда не би био велики проблем, када би се бошњачки политичари зауставили на својих седам већинских кантона, прихватили да Хрвати обједине своја три кантона у једну федералну јединицу, а Републику Српску оставили целовиту – не би ли тако учврстили и целовиту савезну државу БиХ.

Но, како ЕУ није јединствена у погледу статуса Хрвата у БиХ, а САД и Турска су склонили визији што више централизоване БиХ коју нуде бошњачки политичари, док Русија стоји на политичком бранику РС – тако ће БиХ и будуће остати најзанјимљивији кутак регионалног полигона за надметање великих сила. А недавни покушај немачких дипломата да приволе три стране на компромис могао би постати илустративан пример размера конфузије коју (не)свесно стварају западни савезници када покушавају нешто да учине у БиХ.

Наиме, изак разговори које је саветник немачке канцеларке Ангеле Меркел, Кристоф Хојзген, иза затворених врата водио месецима са политичким вођама Срба, Хрвата и Бошњака, нису донели готово никакав резултат – сизифовски посао се наставља без икаквог новог плана који би донео резултате. Још пре непуну годину и по дана, ако је вероватно америчким тајним депешама објављеним посредством „Викиликса“ – Хојзген је изражавао „лесимизам да ће се од БиХ икада моћи направити функционална држава“. „Али, треба наставити покушавају“, поручио је Хојзген у разговору са тадашњим америчким помоћником државног секретара Филиптом Гордоном. Хојзген је тада још рекао Гордону и то да „председник Србије Борис Тадић тврди да је оштар према Милораду Додику“, али да би „морао бити оштрији“ .

Ако је вероватно све ово само Хојзгенова реченица, ралио би се од да се уступилу БиХ опет тражи напре од РС и Србије. Иако, наравно, и други дипломата са некогласног говора подучају који поручују да БиХ може остати само као децентрализована држава, а да се прекоито уређења Федерације БиХ „истра рационализовати“, што, друге речима, значи уручавање кантона .

Извор: [www.balkaninsight.com](#) (преузето у оригиналу и преводом) и [www.Srbija.com](#) (преузето у преводу) и [www.zeitschrift.at](#)

Текст ове колумне је само један од многих текстова који се налазе на веб-сајту Слободан Дурмановић. Ако желите да се прикључите списку оних који се налазе на веб-сајту Слободан Дурмановић, молимо вас да се пријавите на веб-сајту Слободан Дурмановић. Ако желите да се прикључите списку оних који се налазе на веб-сајту Слободан Дурмановић, молимо вас да се пријавите на веб-сајту Слободан Дурмановић.

- <http://www.balkaninsight.com/en/story/bosnia-herzegovina-croatia-standstill-negotiations-44444>
- <http://www.balkaninsight.com/en/story/bosnia-herzegovina-croatia-standstill-negotiations-44444>
- <http://www.balkaninsight.com/en/story/bosnia-herzegovina-croatia-standstill-negotiations-44444>
- <http://www.balkaninsight.com/en/story/bosnia-herzegovina-croatia-standstill-negotiations-44444>
- <http://www.balkaninsight.com/en/story/bosnia-herzegovina-croatia-standstill-negotiations-44444>
- <http://www.balkaninsight.com/en/story/bosnia-herzegovina-croatia-standstill-negotiations-44444>
- <http://www.balkaninsight.com/en/story/bosnia-herzegovina-croatia-standstill-negotiations-44444>
- <http://www.balkaninsight.com/en/story/bosnia-herzegovina-croatia-standstill-negotiations-44444>
- <http://www.balkaninsight.com/en/story/bosnia-herzegovina-croatia-standstill-negotiations-44444>
- <http://www.balkaninsight.com/en/story/bosnia-herzegovina-croatia-standstill-negotiations-44444>